

شمایل یک بازیگر

امیر آقایی سودای فجر

دیده‌شده در «شنای پروانه»
(برنده سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول مرد)«بدون تاریخ بدون امضا»، «بادیگارد»
«هیس دخترها فریاد نمی‌زنند»،
«ارتفاع پست»، «دیدن این فیلم جرم است»

نیکی کریمی سودای فجر

دیده‌شده در «عروس»

«بوی پیراهن یوسف»، «دیوانه‌ای از
قفس پرید»، «زن دوم»
«چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت»

گفتگو با محمد معین روح‌الامینی کارگردان فیلم کوتاه «لئو»:

«لئو» نمایش غربت مهاجرت
به زبان کودکان است

■ حایه جهانیان

گفتگو با «محمد معین روح‌الامینی» کارگردان فیلم کوتاه «لئو» که سرانجام در جدال با حقیقت و خیال به صلح رسید تا حاصل آن اثری باشد که در فجر چهلم در بین ۱۰ اثر راه‌یافته حرفی برای گفتن دارد.

■ چرا «لئو»؟

در واقع «لئو» متشکل از دو قصه متفاوت است، که قرار بود هر کدام را در زمان مختص به خودش جداگانه بسازم. قصد داشتم یکی از این سناریوها را بیشتر گسترش دهم که در نهایت «لئو» شکل گرفت. یعنی به شکلی همان دو قصه‌ای را که از ابتدا در اختیار داشتم به نحوی ترکیب کردم و یک سناریوی جامع شکل گرفت؛ ناگفته نماند که این دو ماجرا یکی ساخته ذهن خودم و دیگری روایتی کاملا واقعی بود که سرانجام با ترکیب این دو به نوعی «لئو» شکل گرفت.

■ این بار در «لئو» باید منتظر چه روایتی باشیم؟

در واقع فیلم به مهاجرت کودکان اشاره دارد؛ اینکه با مهاجرت ممکن است با چه آسیب‌هایی مواجه شوند یا این اتفاق چه چالش‌هایی پیش روی بچه‌ها می‌گذارد و مواردی از این قبیل. در واقع به این دلیل که کودکان نقشی در مهاجرت ندارند اما از تغییرات آن هم مصون نمی‌مانند تلاش کردم دنیا را از منظر آنها نمایش بدهم.

■ **باتوجه به اینکه در فیلم «شهر عسل» جنگ در نگاه کودکان را به تصویر کشیدید، دغدغه‌مندی شما نسبت به کودکان از کجا نشأت می‌گیرد؟**

راستش را بخواهید خودم هم دقیقا نمی‌دانم چگونه این اتفاق افتاد! شاید چون وقتی سن کمی داشتم و تلویزیون تماشا می‌کردم این سوال را داشتم که چرا هیچ نگاه کود کانه‌ای در بین آنها نیست؟ در آثار سینمایی هم موضوعات کودک کم‌رنگ و در مواقعی حذف شده تلقی می‌شد. محتوای متناسب با گروه سنی ما وجود نداشت و درک بسیاری از مفاهیم آثار آن زمان برایمان دشوار بود. فکر می‌کنم این موارد باعث شد به ساخت محتوا درباره کودک بیشتر علاقه‌مند شوم. به این دلیل که دنیا و نگاه کودکان کاملا متفاوت است، معتقدم باید محتوای تخصصی برایشان تولید کرد. مخصوصا درباره فیلم بلند

که کمبودهایی وجود دارد و در کشور ما به کیفیت و تنوع تولیدات کودکان و نوجوانان بسیار کم توجهی می‌شود. فکر می‌کنم این فیلم‌سازی در ژانر کودک در ایران به توسعه بیشتری نیازمند است چرا که در کشورهای اروپایی از همان آغاز بچگی به شرح و تحلیل بسیاری از موضوعات ویژه آنها می‌پردازند. متاسفانه در ایران این نگاه وجود ندارد و بیشتر تولیدات از منظر تجاری بررسی می‌شوند.

■ چالش‌های شما در «لئو»؟

در ابتدای زبان فیلم عربی و یونانی بود، قصه اثر در خارج از ایران در یونان اتفاق افتاده، ما با چالش زبان و لوکیشن مواجه بودیم. مدت‌ها به دنبال محلی بودم که بالاخره در کاشان آن را پیدا کردم. پس از آن در طراحی صحنه تلاش کردیم تا فضا را به محل مورد نظر نزدیک کنیم تا باورپذیر باشد.

موضوع بعدی زبان یونانی بود. با ارتباطاتی که از طریق فضای مجازی برقرار کردیم توانستیم براساس دیالوگ‌ها به بازیگر اثر آموزش دهیم و در لحن هم سعی کردیم تا این اتفاق بسیار دقیق رقم بخورد.

یکی از مهم‌ترین چالش‌های من این بود که در گروه بازیگری به استثنای یک نفر که تجربه همکاری با یکدیگر را داشتیم، بازیگر کودک فیلم هیچ‌گونه سابقه سینمایی نداشت. از طرفی دیگر نابینا بودن بازیگر فیلم هم موردی بود که نباید ساده از آن عبور می‌کردیم. پس تلاش کردیم تا با تمرین‌های خاصی که در نظر گرفته بودیم؛ او را با فضا آشناتر کنیم.

■ **جایگاه فیلم کوتاه در ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

معتقدم در سال‌های اخیر توجهات بیشتری به این حوزه شده است. آشنایی مردم با فیلم کوتاه روزبه‌روز بیشتر می‌شود. اما از نگاهی

دیگر اینکه صرفا برای این آثار به برگزاری جشنواره بسنده می‌کنیم و در نهایت چند فیلم به نمایش گذاشته می‌شود و مثلا جوایزی هم اهدا می‌شود و کارمان با فیلم کوتاه همین‌جا تمام می‌شود تا جشنواره بعدی... فکر می‌کنم در این رابطه به برنامه‌ریزی بیشتری نیاز داریم. یعنی اینکه وقتی فیلم کوتاه در دنیا جایگاه خوبی دارد چرا در ایران این طور نیست؟ نگاه به فیلم کوتاه این است که برای شروع فیلم‌سازی بلند از همین راه برو و چند فیلم کوتاه بساز. تجربه کن، آزمون و خطا کن تا برای آثار بلند آماده شوی! در صورتی که

این طور نیست. همین که آثار کوتاه تنها در جشنواره حضور دارند و صداوسیما بخشی را برای نمایش آثار در نظر نمی‌گیرد؛ یعنی ما هنوز راه زیادی داریم. اینجا تا می‌شنوند که فیلم‌ساز کوتاهی می‌پرسند: یعنی شما هم سازنده همین پست‌ها و کلیپ‌های اینستاگرامی هستید؟

■ **به نظر شما با مشکل آموزش و تبلیغات مواجه‌ایم؟**

بله؛ دقیقا همینطور است. این کمبودها در نهایت به

عملکرد مسئولان امر برمی‌گردد. زمان و راه زیادی داریم تا نگاه کنونی به فیلم کوتاه اصلاح شود.

■ **به فیلم‌سازی بلند هم فکر می‌کنید؟**
نه! یعنی حداقل به شکلی رفتار نکردم که فیلم کوتاه بسازم برای اینکه تجربه کسب کنم، تا فیلم بلند موفق‌تری داشته باشم. هر بار که فیلم کوتاه ساختم تنها به دلیل

■ **به شکلی رفتار نکردم که**■ **فیلم کوتاه بسازم بخاطر**■ **اینکه تجربه کسب کنم،**■ **تا فیلم بلند موفق‌تری**■ **داشته باشم. هر بار**■ **که فیلم کوتاه ساختم**■ **تنها به دلیل ارزش آن،**■ **فیلم‌سازی کردم**

ارزش آن، فیلم‌سازی کردم.

■ **اقبال عمومی نسبت به «لئو» را چطور می‌بینید؟**

متاسفانه فیلم‌های کوتاه، از نشست خبری محروم شده‌اند! این اتفاق هم به همان صحبت‌های قبل برمی‌گردد که متاسفانه حتی مدیران مسئول هم به این اتفاق بی‌توجه‌اند. چیزی که فیلمسازان کوتاه در جشنواره امسال شاهدند بنا به هر دلیلی زمزمه‌های حذف مجدد این بخش از فجر بیشتر شده است. این نکته که آثار ما نه نمایشی خواهند داشت و نه نشست خبری نشان از بی‌اهمیتی فیلم کوتاه در نگاه مسئولان دارد. به همین علت نمی‌توان روی اقبال عمومی آن طور که باید حساب باز کرد.

■ **صحبت از حضور پلتفرم‌ها تحت عنوان بستر پخش آنلاین آثار کوتاه مطرح است؛ نظر شما چیست؟**

فارغ از اینکه پلتفرم‌ها در سال‌های اخیر در ایران بین مردم رونق بیشتری گرفتند؛ طبیعی است که هیچ چیز جای تماشای آثار روی پرده نقره‌ای را نمی‌گیرد. این نکته که بسترهای پخش آنلاین در انتقال حس سینما عاجزند خود منجر به کاهش روند

ارتباط‌گیری مخاطب با فیلم است. ولی اگر این تصمیم قطعی شود؛ می‌تواند به عنوان یک اتفاق مثبت استمرار داشته باشد. حتی ممکن است به جذب مخاطبان ساکن شهرستان یا افرادی که شرایط حضور در جشنواره‌ها را پیدا نمی‌کنند کمک بسیاری کند.

■ **در انتها نکته‌ای هست که به آن اشاره نکرده باشیم؟**

امیدوارم توجه مسئولان به استعدادهای درون شهرستان‌ها بیشتر شود. در ایران استعدادهای بسیار درجه‌یکی در هنر به ویژه سینما وجود دارند که متاسفانه فرصت و امکان کشف آنها رخ نداده و همین اتفاق به مهاجرت جوانان مستعد شهرهای کوچک به استان‌هایی چون «تهران» و «اصفهان» منجر می‌شود. این جابه‌جایی باعث می‌شود برای شروع و شناخته شدن دوباره همه چیز را از صفر شروع کنند.

